

مطالعات تطبیقی

آشنایی با نظام قضایی:
مالزی

۹۷۱۰۰۵۰۲

پرونده قضایه

سرناسه	افشار، سجاد، ۱۳۶۶ - تهیه کننده، تنظیم کننده
عنوان و نام پدیدآور	آشنایی با نظام های قضایی: مالزی/ تهیه و تنظیم سجاد افشار.
مشخصات نشر	تهران: قوه قضائیه، مرکز مطبوعات و انتشارات، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۶۶ ص. ۱۹×۹/۵۱ س.م.
شابک	978-600-480-082-2
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	بالای عنوان: مطالعات تطبیقی.
یادداشت	کتابنامه: ص. ۶۵-۶۶
موضوع	قوه قضاییه -- مالزی -- قوانین و رویه ها
موضوع	Judicial power -- Malaysia -- Rules and practice
موضوع	اجرای عدالت -- مالزی
موضوع	-- Malaysia Justice, Administration of
شماره رده	ایران. قوه قضائیه. مرکز مطبوعات و انتشارات
رده بندی کنگره	۱۳۹۷۲۲۴۴KPG ۷۱۵الف/
رده بندی دیوید	۵۹۵۰ ۳۴۷
شماره کتابشناسی مئی	۸۱۴۱۵

وب سایت: www.ijri.ir کد پستی: ۱۹۸۲۸۴۶۵/۲ - کس: ۰۲۱-۲۲۰۹۲۰۶۱
 نشان: بزرگراه چمران، بزرگراه یادگار امام، بعد از برجی اول، درکه، پژوهشگاه قوه قضاییه
 مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه

عنوان: آشنایی با نظام های قضایی: مالزی

تهیه و تنظیم: سجاد افشار

ناشر: مرکز مطبوعات و انتشارات قوه قضاییه

قیمت: ۲۲۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۸۰-۰۸۲-۲

تیراژ و نوبت چاپ: ۵۰۰ نسخه - اول ۱۳۹۷

واحد بازرگانی:

فروشگاه و نمایشگاه دائمی: تهران - خیابان حافظ - نبش خیابان سمیه - ساختمان شماره ۳ قوه قضاییه

تلفن: ۰۲۱-۸۸۱۹۹۹۰۴ - فکس: ۰۲۱-۸۸۱۹۹۹۱۳

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۱۳	بخش اول - ساختار دستگاه قضایی مالزی
۱۳	فصل اول - سازمان و صلاحیت دادگاه‌ها
۱۶	بند اول - دادگاه فدرال
۲۱	بند دوم - دادگاه استیناف
۲۴	بند سوم - دادگاه عالی
۲۹	بند چهارم - دادگاه بخش
۳۱	بند پنجم - دادگاه بدوی
۳۳	بند ششم - دادگاه‌های اختصاصی
۳۷	بند هفتم - دستاوردها
۴۱	بخش دوم - ساختار ادارات و نهادهای نظام قضایی
۴۴	فصل اول - مدیر کل دادگاه فدرال
۴۶	فصل دوم - کمیسیون انتصابات قضایی
۵۰	فصل سوم - کمیسیون خدمات قضایی
۵۳	بخش سوم - نظام حقوقی استخدام قضات
۵۳	فصل اول - استخدام و اشتغال قضات
۵۷	فصل دوم - پایان خدمت قضات
۶۱	 نتیجه‌گیری
۶۳	 منابع و مأخذ

مقدمه

مالزی کشوری با آب و هوای استوایی در جنوب شرقی آسیاست که پایتخت اداری و سیاسی آن، شهر تازه تأسیس پوتراجایا پایتخت تجاری آن، کوالالامپور است. جمعیت کشور در حدود ۳۰ میلیون نفر است که از سه گروه عمده مالایی‌های مسلمان، چینی و هندی تشکیل شده و اسلام، دین رسمی آن می‌باشد. زبان رسمی کشور مالای است، هرچند بخش بزرگی از مردم به زبان‌های چینی، تامیلی، بنگالی، تگالوگی و مالایی می‌کنند. مالزی در سال ۱۹۵۷ از استعمار بریتانیا استقلال یافته و از این رو هنوز در فرهنگ و زبان و شیوه حکومت‌داری - مانند بسیاری دیگر از کشورهای هم‌سود - تحت تأثیر انگلستان است. از حیث جغرافیایی، کشور مالزی علاوه بر جزایر متعدد در دریای چین و اقیانوس هند از دو سرزمین اصلی تشکیل شده است. سرزمین غربی یا مالایا در امتداد شبه جزیره تایلند و قاره آسیا همسایه با تایلند و سنگاپور است و سرزمین شرقی یا صباح و ساراواک و لابون در یک جزیره بزرگ به سایه برونئی و بخشی از اندونزی است.

مالایی‌ها به رغم آن که اندکی بیش از یک چهارم درصد جمعیت کشور هستند - به عنوان ساکنان اصلی مالزی - کنترل قدرت و اغلب نهادهای سیاسی و قضایی کشور را در اختیار دارند. در میان کشورهای همسایه مالزی و تجاری عمدتاً در اختیار چینی‌تبارهاست. مالزی یک حکومتی این کشور، ساختاری فدرال با حکومت مشروطه سلطنتی بوده که از ۱۳ ایالت و سه منطقه فدرالی تشکیل می‌شود.^۱ قانون

اساسی فدرال مالزی بالاترین سند حقوقی در این کشور است که در سال ۱۹۵۷ تصویب شده و آخرین بار در سال ۱۹۹۴ مورد اصلاح قرار گرفته است. ۹ ایالت از ۱۳ ایالت کشور دارای حکومت پادشاهی هستند و قانون اساسی یک نظام سلطنتی چرخشی پیش‌بینی کرده که مطابق آن، هر ۵ سال یک بار پادشاه یکی از این ۹ ایالت به مقام سلطان یا پادشاه کل کشور می‌رسد. مقرر سلطان - برخلاف نخست‌وزیر که در پوتراجایا است - هم‌چنان در کوالالامپور قرار دارد. حکومت مرکزی و هریک از حکومت‌های ایالتی دارای قوای مجریه، مقننه، مخصوص به خود هستند، اما قوه قضاییه پیکره فدرالی واحدی است که در سراسر کشور به طور یکسان، اعمال قدرت می‌کند و از این رو حکومت‌های ایالتی و محلی فاقد قوه قضاییه می‌باشند. ساختار حکومت، پارلمانی با مبنای وست‌مینستری است نه از الگوی نظام پارلمانی انگلستان اخذ شده و سه حزب بزرگ در این کشور حاکمند.

دولت مرکزی یا فدرال مالزی دارای سه قوه با پذیرش اصل تفکیک قواست و توسط رئیس دولت یا نخست‌وزیر اداره می‌شود. در سوی دیگر، پارلمان مالزی از دو مجلس تشکیل شده است، شامل مجلس نمایندگان یا خانه مردم^۲ و مجلس سنا یا خانه ایالت^۱ مجلس سنا هفتاد عضو دارد که برای دوره سه ساله به عضویت آن درآمده و

<https://www.britannica.com/place/Malaysia>

1. Head of Government

2. House of Representatives/ People's House/ Malay: Dewan Rakyat (دیوان رعیت)

3. Senate/ National Hall/ Malay: Dewan Negara (دیوان ملت)

نهایتاً دو دوره امکان حضور در این مجلس را دارند. چهل و چهار نفر از اعضای این مجلس را پادشاه با توصیه نخست‌وزیر انتخاب می‌کند و سی و شش نماینده باقی‌مانده توسط سیزده شورای ایالتی برگزیده می‌شوند. در مقابل، ۲۲۲ عضو مجلس نمایندگان با رأی مستقیم مردم در انتخابات عمومی برگزیده می‌شوند. دوره اعتبار مجلس نمایندگان ۵ سال است. پادشاه می‌تواند هرزمانی پارلمان را منحل کند. اگرچه در عمل این اتفاق فقط با توصیه نخست‌وزیر و در شرایط بروز اختلافات طولانی میان مجلس و دولت می‌افتد.

قوه مجریه را اختیار کابینه به ریاست نخست‌وزیر و عضویت وزرا است. بنابر قانون اساسی، نخست‌وزیر خود باید یکی از نمایندگان منتخب مجلس نمایندگان را به هر جناح اکثریت این مجلس باشد تا با حکم پادشاه به این مقام منصوب گردد. دیگر اعضای کابینه نیز باید عضو یکی از مجلسین بوده و طبعاً در برابر پارلمان پاسخ‌گو هستند. انتصاب وزرا با توصیه نخست‌وزیر به وسیله فرمان سلطنتی صورت می‌گیرد.

همان‌گونه که ذکر شد در کنار دولت مرکزی فدرال، دولت‌های ایالتی قرار دارند که هریک از قانون اساسی سود پوری می‌کنند. هر کدام از ایالات دارای پارلمان یک مجلسی بوده که ورری دولت ایالتی در آن‌ها عضویت دارند. این دولت‌ها توسط مقامی به نام سروریر اداره می‌شوند. در ایالت‌های دارای نظام سلطانی، سروریران ایالت لزوماً باید از قوم مالایی بوده و با پیشنهاد نخست‌وزیر توسط سلطان منصوب گردند.

پایین‌تر از دولت فدرال و دولت ایالتی، نهادهای محلی قرار دارند که وظایفی چون جمع‌آوری مالیات، قانون‌گذاری در حد وضع آیین‌نامه‌های محلی و اعطای مجوزهای لازم تجارت و کسب و کار را

انجام می‌دهند. همین‌طور فراهم کردن امکانات رفاهی و اقدامات خدماتی نظیر جمع‌آوری زباله و ضایعات و برنامه‌ریزی و توسعه فضاهای شهری و روستایی از جمله وظایف دولت‌های محلی است. این نهادها تحت ریاست یک مقام عمومی به عنوان رییس قرار دارند. برخلاف دولت‌های فدرال و ایالتی، نهادهای محلی جنبه انتصابی دارند و دولت ایالتی مقامات آن را منصوب می‌نماید.^۱

اساس نظام حقوقی این کشور بر پایه نظام کامن‌لا است. قانون اساسی، چارچوب‌های حقوقی و همین‌طور حقوق شهروندان مالزیایی را بیان کرده و قوانین فدرال مصوب پارلمان نیز در سراسر کشور اجرا می‌شوند. به علاوه، قوانین محلی نیز وجود دارند که در بعضی ایالات توسط مجلس ایالتی وضع شده‌اند. بر اساس قانون اساسی، یک نظام قضایی منحصر به فرد در این کشور حاکم است که شامل قانون‌های سکولار و قانون‌های اسلامی بر شریعت می‌باشد. مواد ۷۳ تا ۷۹ قانون اساسی، حد و مرز مقررات‌گذاری دولت‌های فدرال و ایالتی را معین ساخته است. در اموری که فهرست امور فدرال قرار دارند، صلاحیت قانون‌گذاری انحصاراً با پارلمان است؛ اموری مانند حقوق شهروندی، دفاع، امنیت داخلی، حقوق کیفری، امور مالی، صنعت و تجارت، آموزش و پرورش، اشتغال و گردشگری در مقابل، فهرست قوانین ایالتی قرار دارد که شامل اموری است که مجالس ایالتی می‌توانند در آن قانون وضع کنند. این امور شامل امور

1. <http://www.commonwealthofnations.org/sectors-malaysia/government/>
<https://www.britannica.com/place/Malaysia>

عمومی ایالت، قوانین و دادگاه‌های شریعت، دولت محلی و تعطیلات ایالتی می‌باشد. محدوده مشترک صلاحیت پارلمان ملی و مجالس ایالتی یا صلاحیت متقارن در اموری چون مسکن و منابع آب فهرست شده‌اند، اما به هر حال در صورت تعارض قوانین مصوب این مراجع، طبق ماده ۷۵ قانون اساسی مصوبات پارلمان فدرال ابرایت خواهند داشت.

در کنار تمامی مجریه و مقننه فدرال، ایالتی یا محلی، قوه قضاییه فدرال، ال‌زی قرار دارد که بررسی آن موضوع این پژوهش است. در این راستا فدل اول به بررسی ساختار دادگستری و محاکم قضایی در این کشور اختصاص یافته است. در بخش دوم به ساختار اداری و اجرایی قوه قضاییه در این کشور پرداخته خواهد شد و فصل سوم به نظام استخدامی قضات در این کشور مربوط است.

همان‌گونه که در جای خود نشان داده شده، نظام قضایی مالزی علی‌رغم برخورداری از ساختار فدرال واحد در سراسر کشور، از حیث مدیریت تا حد زیادی به نحو غیر متمرکز اداره می‌شود و دادگاه‌های مختلف تا حد زیادی از حیث امور اداری استقلال دارند. به همین ترتیب، این کشور در حال حاضر، فاقد وزارت دادگستری است و وظایف این وزارتخانه توسط چند کمیسیون در داخل دولت انجام می‌شود.